

Ideala promille

Kris! Katastrof! Största motgången i unionens historia! Det finns inga gränser för all den pessimism som EU i dag tycks ge anledning till. Här gäller det att besinna sig och inse att de mesta av detta är överdrifter, förenklingar och spel för kulisserna.

Unionens funktionsduglighet skulle inte märkbart förbättras även om dess nya grundlag mot förmodan skulle träda i kraft. Detsamma gäller för den akuta frågan om ramarna för unionens budget för åren 2007–2013. Även om statscheferna nu når en lösning så är den en kompromiss som inte ens närmelsevis avgör de strukturella utmaningar som Europa i dag står inför.

Varför orkar då de rika EU-ländernas statschefer käbbla om hur många promille som ytterligare borde tas ur deras nationella budgeter till den gemensamma kassan? Det handlar trots allt inte om mer än högst 1,2 procent av EU:s sammanlagda BNP. Därför att EU:s toppmöten har fått karaktären av idrottstävlingar där det gäller att synligt och ljudligt försvara den egna landets intressen. Och ju mer pressade statscheferna är på hemmaplan, desto ettrigare tenderar de att bli på EU:s toppmöten.

De mest uppenbara exemplen på detta är Tony Blair och Jacques Chirac, som båda har kryssat i inrikespolitisk motvind den senaste tiden. I premiärminister Blairs fall kastar beslutet om att delta i Irakkriget alltjämt en skugga över hans trovärdighet, vilket gör det speciellt angeläget för honom att försöka avleda det massmediala intresset till EU-frågor.

Genom att ifrågasätta behovet av en gemensam jordbrukspolitik för EU lyckas Blair dessutom slå två flugor i en smäll. För det första pekar han på en reell skevhet i unionens nuvarande budgetprofil. Och för det andra riktar han udden demonstrativt mot Frankrike, som klart gynnas av det nuvarande systemet med jordbrukssubsidier. Sådan kritik välkomnas alltid av britterna, vars nationella identitet i hög grad är konstruerad runt olika slags Frankrike-komplex.

President Jacques Chirac är inte heller den som säger nej därtill om tillfället erbjuder en massmedial duell med en uppnosig britt. Om något väcker debatt i fransk opinion så är det just jordbrukets fortlevnad och britternas odräglighet. Efter motgångarna i folkomröstningen om unionens grundlag och de massiva invandrardemonstrationerna har Chirac inte råd att förlora denna kamp. I synnerhet som det verkligen är märkligt att britterna fortsättningsvis inte bidrar lika mycket till EU:s gemensamma kassa som de övriga rika EU-länderna.

Den ideala lösningen vore förstås att både Chirac och Blair gav efter. Britternas rabatt borde absolut slopas. Och det är inte vettigt att närmare hälften av EU:s gemensamma utgifter går till jordbruket och fisket, vars ekonomiska betydelse är helt marginell för unionen. Mycket bättre vore att de nationella parlamenten själva skulle besluta om och bekosta dessa subsidier som ju egentligen handlar om regionalpolitik och nationella prioriteringar.

Men ideala lösningar hör som bekant sällan till politikens vardag.

Henrik Meinander, Hufvudstadsbladet (HBL) 18.12.2005